

Una de les actuacions programades dins el Reclam de l'any passat.

El teatre com a servei públic a la Universitat Jaume I de Castelló

La primitiva Aula de Teatre impulsada per l'actor i dramaturg Carles Pons s'ha convertit en el referent de l'activitat teatral a la província de Castelló i en un exemple de la relació entre el món universitari i les arts escèniques, enteses com a un compromís ètic i estètic, com un autèntic servei social, una forma de retornar a la societat el que esta dóna a la Universitat.

Un servei públic és la resposta a una necessitat social que l'economia de mercat no pot satisfer i aleshores és assumida per una institució pública. En el cas del teatre aquesta necessitat social es fonamenta en un dret: el dret a la cultura. Si aquesta apreciació pot servir en un aspecte general, pel que fa a la Universitat Jaume I té unes especificitats ben definides en les quals es treballa entre altres facetes la difusió, la creació i la formació.

Estos són els principis que regeixen el funcionament de l'Aula de Teatre Carles Pons. Un lloc on ha de tin-

dre espai la vocació i la provocació i ha de ser habitual contestar, discutir, qüestionar o replantejar.

L'actual Aula de Teatre va començar al vell Col·legi Universitari de Castelló (CUC) impulsada per l'actor i dramaturg Carles Pons. Després de passar per diversos espais provisionals, des del curs 2004-2005 compta amb instal·lacions pròpies.

El funcionament de l'Aula de Teatre de la Universitat Jaume I des de la seua creació ha donat una nova configuració al panorama teatral castellanenc, no sols a l'àmbit universitari. Això

AGENDA SEU DE LA CIUTAT UJI 2009

Club de Debat Jaume I.

- 12 de gener: La economia, avuí.
- 2 de febrer: El sistema educatiu, avuí.
- 2 de març: La Universitat, avuí.
- 6 d'abril: La sanitat, avuí.
- 4 de maig: El sindicalisme, avuí.
- 1 de juny: La família, avuí.

Exposicions

Del 9 de gener al 1 febrer: *Fotògrafs dels 70. Castelló*

Del 5 al 22 de febrer: *Carrer Major*, fotografies de Xavier Ferrer

Del 5 al 27 de març: *I Biennial DFotografia Girona 2007*

Del 2 al 26 d'abril: *La tecnologia als còmics dels anys cinquanta*

Del 7 al 31 de maig: *Fotografies de Cristóbal Hara (MAGINARIA 2009)*

Del 4 al 20 de juny: *Gran Format. Fotografia a l'espai urbà (MAGINARIA 2009)*

seudelaciutat@uji.es
www.llotja.uji.es
www.uji.es

Horari de la sala:
Dimarts a dissabte de 11 a 13:30 h.
Diumenges de 18 a 20 h.

Seu de la Ciutat de la Universitat Jaume I
Edifici de la Llotja del Cànem
C/ Cavallers, 1
12001 Castelló de la Plana
Telf. 964387980

ha estat possible amb la programació d'activitats i espectacles als diferents espais escènics on ha tingut accés tot el cos de la població de les comarques d'àmbit d'influència on està ubicada la Universitat.

L'eix vertebrador d'aquesta iniciativa, inserida al Servei d'Activitats Socioculturals (SASC) de l'UJI és l'organització de cursos i tallers i la programació que s'inicia amb la Mostra de Teatre Reclam i es clausura amb el Ciclorama a la fi del curs. Així, el que una vegada va començar com una activitat universitària, a poc a poc ha esdevingut un referent cultural a Castelló, amb uns lligams molt forts amb els agents econòmics i socials castellonencs.

Les línies d'actuació han estat encaminades a un enfocament d'activitats amb la

L'Aula de Teatre és un espai obert a tot tipus de projectes que desenvolupen l'expressió entre les persones

capacitat de projectar un ecosistema cultural viu on l'objectiu principal és difondre el més amplament possible l'art dramàtic que la Universitat pugui produir, així com les experiències i fonaments del nostre teatre. Al mateix temps, l'Aula de Teatre Carles Pons és a Castelló l'espai artístic per rebre tots els corrents moderns i innovadors del teatre contemporani d'acord amb el paper de renovador teatral que sempre ha d'assumir la Universitat, per a no trobar-nos davant del dilema que s'invoca en moments de crisis teatrals de portar el teatre a la Universitat o la Universitat al teatre.

En línies generals l'Aula de Teatre és una factoria creadora de vocacions artístiques interdisciplinàries, una nova forma de concebre l'art com a llenguatge sense fronteres. Perquè el

teatre actual transita per aquest espai, el dels moviments estètics on la interrelació de les diverses arts i la col·laboració en l'àmbit de la creació és cada vegada major (actors, músics, pintors, escultors, ballarins...), i és que en el teatre caben moltes més coses que teatre, amb un horitzó infinit que dibuixa el gran camí que hi ha al davant.

És un espai obert a tot tipus de propostes que ajuden a desenvolupar l'expressió, l'art i la comunicació entre les persones a través de les seues activitats conformades pel curs regular de novembre a maig i els tallers monogràfics, que combinen els exercicis pràctics i les reflexions teòriques. S'assagen obres de teatre i escenes soltes. A la fi del curs es mostren els treballs dramàtics acabats o aquells que estan en procés.

Estudiants de l'Aula, durant un exercici d'iniciació al teatre.

En l'actualitat s'imparteixen regularment dos cursos d'iniciació al teatre, un d'interpretació i un taller de muntatge, a més dels monogràfics de caràcter intensiu que s'imparteixen puntualment. A més dels diferents cursos, les finalitats de l'Aula es concreten en les següents activitats:

- Reclam. Mostra de teatre
- Projecte Alcover
- Festival Internacional de l'Oralitat
- Col·laboracions diverses
- Ciclorama

L'Aula de Teatre Carles Pons de la Universitat Jaume I va posar en marxa l'any 1993 la Mostra de Teatre Reclam. El Reclam manté un segell propi de programació teatral, diferenciada i compromesa amb l'art contemporani, que pretén impregnar tant l'àmbit universitari com la població en general amb la intenció d'incidir i remoure l'entorn territorial del qual forma part. I ho fa amb la il·lusió de créixer cap a la realitat individual i col·lectiva actual mantenint un compromís ètic i estètic des del llenguatge de les arts escèniques.

La programació s'escampa per diferents municipis de les comarques de Castelló on els respectius ajuntaments i entitats locals patrocinen la Mostra a les seues corresponents. La Mostra té caràcter anual, es du a terme al mes de novembre i hi participen les poblacions d'Almassora, Benicàssim, Benicarló, Betxí, Borriana, Castelló de la Plana, la Vall d'Uixó, Morella, Onda, Vilafranca, Vila-real, Vinaròs i de

forma excepcional les poblacions de l'Alt Palància a través de la Fundació Bancaja de Segorbe.

Enguany a les seues habituals hem afegit, amb un notable èxit, el Centre Penitenciari Castelló 1. Açò ha estat l'inici d'una col·laboració amb el centre en l'àmbit formatiu que es prolongarà durant tot el curs.

En cada edició de la Mostra participen més de vint companyies professionals i la mitjana d'espectadors supera les dotze mil persones. Per l'època de l'any, els espectacles que s'exhibeixen són majoritàriament de sala i amb format mitjà; per aquest motiu requereixen una dotació tècnica dels espais, tret dels que es fan als pubs com a complement lúdic i festiu.

La Mostra es patrocina a més dels recursos propis de la Universitat, amb les aportacions de la Diputació Provincial, les regidories de Cultura dels ajuntaments participants i Bancaja, Fundació Caixa Castelló.

A les comarques de Castelló, el Projecte Alcover té a la Universitat Jaume I l'única seu. El Projecte Alcover es defineix com l'associació lliure, oberta i no protocol·lària d'una sèrie d'entitats municipals i programadors teatrals de l'àmbit geogràfic de la llengua catalana amb l'objectiu de crear una estructura estable d'intercanvi, que permeta la realització de gires coordinades d'espectacles teatrals en català.

El Projecte Alcover parteix de dues consideracions bàsiques. D'una banda, el predomini dels criteris culturals sobre els comercials; de l'altra, la voluntat de promoure

la circulació i la contractació d'artistes i espectacles teatrals que desenvolupen la seua tasca en català. El mercat natural del teatre que es fa amb les diferents modalitats de la llengua compartida pels diferents territoris no s'acaba per a cadascun d'ells a casa seua. Hi ha una clara voluntat d'ajudar a ampliar el mercat a les companyies balears, catalanes, andorranes i valencianes.

El Projecte Alcover naix per reforçar l'agermanament cultural de les Illes Balears, Catalunya, Andorra, la Franja de Ponent i el País Valencià a través d'un esforç conjunt d'entitats participants.

El Festival Internacional de l'Oralitat és un projecte intercultural que dóna cabuda a persones de procedència diversa que tenen com a fil conductor la difusió d'històries que s'han anat transmetent per via oral generació rere generació; les narracions que formen part de l'univers mitològic i real de cada poble. Per fer-se una idea de la dimensió del projecte, només cal fer una repassada al programa del festival d'enguany on participen narradors i narradores

d'Alemanya, Argentina, Camerun, Xile, Colòmbia, Veneçuela, República Àrab Sahrauí Democràtica, Israel, Euskal Herria i País Valencià. Aquest projecte té una dimensió que aplega a tot l'estat espanyol i juntament amb la Universitat Jaume I també són seus del festival la Universitat d'Alacant, Universitat Miguel Hernández, Universitat de València, Universitat de Valladolid, Gran Teatre d'Elx, la FNAC d'Alacant, Hondón de las Nieves, Ordizia i Tolosa.

Aquesta peça de la decoració teatral serveix per donar nom a un cicle d'activitats al voltant del teatre (representacions, xarrades,

cursos monogràfics, etc.) Amb el Ciclorama mostrem el treball realitzat a l'Aula de Teatre Carles Pons i tanquem el curs anual.

La Jaume I té una sensibilitat especial vers el teatre que la diferencia

Toni Valesa

Director Aula de Teatre UJI

La programació de teatre dintre les activitats culturals de les universitats públiques és habitual. Tot i això, la Universitat Jaume I (UJI) de Castelló ha fet de l'art escènic un signe identitari de la seua programació anual.

Esta oferta cultural s'articula a través de l'Aula de Teatre Carles Pons. El seu director, Antoni Valesa, entén la didàctica i la praxi teatral com un tot que ha de respondre a un compromís ètic a més d'estètic. Especialment quant es tracta de teatre universitari.

De quina manera s'integra el teatre dins l'oferta d'activitats culturals de la Jaume I?

Els cursos que programem a l'Aula de Teatre comencen amb el curs acadèmic. A cada exercici oferim dos cursos i un taller; i cada curs realitza una posada a escena, un muntatge teatral. El teatre, com a tal, no pertany a l'ensenyament reglat de la universitat, però sí que s'insereix dins del Servei d'Activitats Socioculturals (SASC), on obté una ampla resposta. Durant cada curs acadèmic uns 62

alumnes participen directament a l'Aula de Teatre Carles Pons (50 als dos cursos anuals i altres 12 als tallers). No obstant això, els grups que han anat sorgint d'anys anteriors continuen vinculats a l'aula i s'hi impliquen.

Què diferencia la programació i activitats teatrals de l'UJI de la que ofereix la resta d'universitats públiques valencianes?

Pense que la Jaume I té una sensibilitat especial vers el teatre. A banda de les obres de caire universitari, el teatre a la universitat de Castelló té una implantació professional. La gent professional del món teatral de la província té uns lligams molt forts amb la Universitat, bé perquè han eixit de l'Aula o bé perquè venen ací a fer projectes conjunts amb nosaltres.

A més, la programació de l'UJI compta amb la Mostra Reclam, que és singular i que té una gran implantació territorial a la província on ja tretze pobles hi participen. N'hi ha cada vegada més que volen integrar-s'hi però considerem que és millor fer-ho a poc a poc.

Antoni Valesa, director de l'Aula de Teatre Carles Pons de la Universitat Jaume I.

“Al curs 2009/2010 la Universitat comptarà amb el principal espai escènic de la província, al nou Paraním, amb capacitat per 620 persones”

La sensibilitat de la que parlàvem es veu també amb projectes diferents. Així, treballem a la presó. És un treball social amb el teatre, que ens ha portat a tindre teatre al penal durant l'any; un teatre senzill al què els reclusos respon-

nen molt bé. El teatre, que serveix per a tantes coses, pot esdevindre també un mitjà de reinserció. Els fa sentir-se lliures.

La Mostra Reclam tal vegada és el mascaró de proa de l'Aula de Teatre

Imatge d'un dels treballs de fi de curs de l'Aula de Teatre.

Carles Pons, però què hi ha al seu voltant? S'acaba ahí?

El Reclam és la part més professional i la que vessa a l'exterior de la Universitat. Però a més està la part interna, l'Aula pròpiament dita, que no és veu tant, però que sí que està molt arraigada.

L'UJI, dins de Castelló, és l'entitat que més hores de formació en arts escèniques ofereix, una oferta regular i continuada durant tot l'any.

És el món universitari un món propici per escenificar i rebre un altre tipus de teatre, ètic i compromés?

Sí. A més, nosaltres treballlem en eixe sentit de donar oportunitat i cabuda al teatre menys comercial. Intentem canalitzar propostes que arribarien amb molta dificultat al circuit habitual. Intentem mostrar treballs

més arriscats estèticament i ètica. Per a altres coses ja estan les sales habituals. La Universitat Jaume I compleix amb esta filosofia i els estudiants són més receptius a estes propostes.

Les activitats de l'Aula de Teatre es queden al campus de Riu Sec?

Gràcies al programa Perifèric de la Universitat podem facilitar teatre i formació pels pobles de menys de 5.000 habitants amb instal·lacions xicotetes, sense infraestructura. També organitzem tallers als pobles, segons van sol·licitat-ho els municipis.

Els alumnes de l'Aula participen també en activitats d'intercanvi amb altres universitats. Però la formació bàsica es fa al campus.

Creu que la crisi afectarà a la programació teatral de l'UJI?

En principi no. Sempre s'ha

dit que el teatre està en crisi amb el que supose que ara està al seu medi habitual. Pense que la crisi afectarà més a companyies professionals, o a que es retallen els contractes amb l'Administració.

Hi ha un públic per a les activitats de teatre universitari fora de la Universitat?

Sí que n'hi ha. A més, l'Aula de Teatre està oberta també a la població no universitària. Per tal de facilitar la seua participació, les activitats de vesprada comencen a les 19:00h.

Respecte al públic de les representacions, com a mostra et diré que el balanç d'espectadors del Reclam 2008 fou de 13.000 persones.

Quina serà la principal novetat de l'Aula de Teatre Carles Pons per al 2009?

Continuarem amb els cursos i muntatges nous. Però la gran novetat serà que durant el 2009 la Universitat Jaume I comptarà amb un nou espai escènic amb noves tecnologies que serà el principal espai escènic a la província.

Estarà al nou Paranimf, dotat amb una caixa escènica totalment equipada i amb una fossa per orquestra amb capacitat per a 80 músics. La capacitat de públic serà de 620 persones. Estarà operativa per al proper curs 2009/2010.

Es pot ensenyar a anar al teatre?

És clar. De fet, quan proposem crear l'Aula, vam plantejar fer-la una escola de l'espectador. Quant més teatre es veu, més ganes en tens d'anar.

El teatre és un virus que si t'infecta t'acompanya durant tota la vida.